

Aan: Gemeenteraad van Almere
College van burgemeester en wethouders van Almere

Betreft: Ongevraagd advies van Adviesraad Sociaal Domein betreffende adviesrapport
'Sociale staat van Almere'

Datum: 3 november 2023

Geachte raad,
Geacht college,

Het aflopen van het beleidskader sociaal domein 2019-2022 ('Anticiperen op wat nodig is') en de afspraken in het coalitieakkoord 2022 ('Bouwen aan een gezonde toekomst') zijn voor u aanleiding geweest om in te zetten op een onderzoek- en adviesproces over de sociaal-maatschappelijke staat van Almere. Hoe staat Almere ervoor in sociaal-maatschappelijk opzicht en wat is nodig om een sterke en veerkrachtige samenleving te worden en te blijven?

Ter beantwoording van die vraag is door Movisie, Platform31 en het Verwey-Jonker Instituut een advies/rapport opgesteld voor de sociale staat van Almere 'Werken aan sociale veerkracht'.

Door middel van analyses, onderzoeken en thematafelgesprekken hebben inwoners, professionals van de gemeente en stedelijke partners (waaronder de Adviesraad Sociaal Domein) een bijdrage geleverd aan de totstandkoming hiervan.

De ambitie van het nu voorliggende onderzoek- en adviesrapport staat duidelijk in de inleiding:

(bladzijde 4)

*Dit advies heeft als ambitie de kompasrichting en de bouwstenen aan te reiken voor de koers van de gemeente in het sociaal domein. Besturen is niet alleen maar in coproductie met de burgers problemen formuleren en agenderen, maar ook keuzes maken én oplossingen aanreiken. De vraag was **wat** moet er gebeuren, **waarom** moet dat gebeuren en **hoe**?*

Vooraf

Het door de ASD uitbrengen van een advies in deze fase is ongebruikelijk. Er liggen immers nog geen bestuurlijke beleidsvoornemens.

De inhoud van het advies/rapport zal echter de koers gaan uitzetten voor het in de toekomst te voeren beleid en de wijze waarop daaraan uitvoering zal worden gegeven. Wij vinden het daarom van belang al in dit stadium (ongevraagd) een reactie hierop te geven.

De kern van ons advies bevat de navolgende punten:

1. Het belang van een breed gedragen kennis van de knelpunten en uitdagingen voor de ontwikkeling van de bestaande en de nieuw te bouwen stad.
2. Met deze kennis kiezen voor een meerjarenprogramma, niet alleen in het sociale domein maar ook in aanverwante sectoren.
3. Het organiseren van betrokkenheid en zeggenschap van inwoners en alle partijen (formeel en informeel) in de stad en in de wijken, ook of juist bij de uitvoering
4. Ordenen en benutten van alle nu aanwezig/beschikbare voorzieningen tot een stevig fundament voor de sociale en pedagogische infrastructuur, dichtbij en wijkgericht.

Wij lichten dat toe aan de hand van de drie onderdelen van het rapport: 1) analyse, 2) advies aan Almere en 3) het vervolg.

Analyse

Wij zijn als ASD betrokken geweest bij het opstellen van het rapport en we zijn positief over het proces dat is doorlopen. Daarbij maken wij de kanttekening dat het erbij betrekken van inwoners beter had gekund en ontmoeten. Een continue dialoog met de inwoners is een belangrijk aspect van het vertrouwen in de overheid (zie pagina 16). Hierbij hoort niet alleen het ophalen van informatie, maar ook het daadwerkelijk invloed geven aan de inwoners op het beleid en de uitvoering.

De analyse zelf is grondig. De grote lijnen worden goed in beeld gebracht, waarbij de onderlinge samenhang terecht steeds wordt benadrukt. Wij herkennen ons hierin en in de inhoud van de beschreven probleemgebieden. We zien de analyse als een goede basis voor het te formuleren gemeentelijk beleid voor de komende jaren. Niet alleen voor het sociale domein, maar ook voor stedelijke ontwikkeling, werk en inkomen, onderwijs, ruimtelijke ordening, veiligheid enz. Wij wijzen erop dat de uitdagingen vragen om een domeinoverstijgend meerjarenprogramma met een lange termijn aanpak, focus en continuïteit. Niet alles kan en zeker niet in één bestuurlijke periode.

Advies aan Almere

We onderschrijven de drie speerpunten:

1. Zet stevig in op bestaanszekerheid
2. Versterk de pedagogische en sociale basis
3. Verbind het fysieke, sociale en economische domein.

Deze worden gevolgd door een brede uitwerking van elk speerpunt met adviezen die steeds een politieke afweging vragen voor het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten. Hierin wordt aandacht gevraagd voor het werken op twee sporen: de nieuwe groeiende stad en de bestaande

veranderende stad. Wij adviseren om dit geïntegreerd vorm te geven, omdat deze elkaar sterk beïnvloeden.

Bij de formulering van het beleid vragen wij extra aandacht voor de basis:

- Het versterken van de sociale veerkracht door te investeren in de bestaande wijken.
- Het tijdig (vooraf) investeren in maatschappelijke voorzieningen in nieuwe wijken.

(Nieuwe inwoners kunnen niet terugvallen op sociale netwerken in de stad. Daarom is het belangrijk dat er gelegenheid wordt geschapen om die netwerken op te bouwen)

Dit advies geeft een goede gemeenschappelijke basis voor de bestaande programma's in diverse domeinen, zoals gezondheidsbeleid, jeugdzorg, welzijn, schulddienstverlening, huisvesting, arbeidsmarktontwikkeling, onderwijs enz. en daarmee de mogelijkheid te komen tot domeinoverstijgende doelen en integrale uitvoering.

De paragraaf over Bewoners en invloed op pagina 31 bevat wel verwijzingen met voorbeelden, maar is niet verder uitgewerkt voor de Almeerse situatie. Wij zien hierin een belangrijke uitdaging voor Almere om dit te vertalen in daadwerkelijke zeggenschap van inwoners en partners op wijkniveau.

Vervolg

De uitdagingen en speerpunten zijn helder geformuleerd, en vragen een integrale uitwerking over de verschillende domeinen van het gemeentebestuur heen. Niet alles kan en niet alles kan tegelijk. Er moeten keuzes gemaakt worden.

Wij onderschrijven de oproep om samen vanuit een passende set 'leidende principes' te werken aan een sterker Almere en dit op basis van politiek commitment en vasthoudendheid samen te bereiken (paragraaf 3.6). De hiervoor vereiste durf van raad, college en maatschappelijke partners om over collegeperioden heen te kijken is een belangrijke randvoorwaarde daarvoor. Op pagina 39 wordt door de onderzoekers een voorzet gegeven voor leidende principes, die uit dit hele traject van onderzoek en wensen van inwoners naar voren zijn gekomen. Wij kunnen ons vinden in deze leidende principes en adviseren om deze terug te laten komen in het gemeentebestuur, maar ook in de samenwerking op wijkniveau.

Voor ons staat centraal het versterken van de sociale en pedagogische infrastructuur van de stad, zowel voor de bestaande stad als voor de te ontwikkelen nieuwe delen. Ga uit van de bestaande infrastructuur en versterk deze duurzaam. Geen losstaande pilots. Ga uit van een wijkgerichte aanpak en betrek de inwoners hierbij. Om dit integraal te kunnen doen is samenhang met het fysieke en economische domein noodzakelijk.

Voor het vervolg zijn wij vooral benieuwd naar antwoord op volgende vragen:

1. In welke mate onderschrijven de gemeenteraad en het college de analyses van dit rapport? Is er een gedeeld beeld van de huidige stad en haar uitdagingen?

2. Onderschrijven gemeenteraad en college de drie speerpunten en de notie dat deze vragen om een langdurige consistente domeinoverstijgende aanpak over meerdere collegeperioden heen?
3. Welke waarden zijn voor gemeenteraad en college belangrijk om te komen tot een langjarige uitwerking van deze speerpunten? Kan de raad en het college zich vinden in de leidende principes voor het Almeerse sociaal domein?

Tot slot

De omvang van de opgaven vraagt de komende jaren om een aanzienlijke hoeveelheid tijd, capaciteit en middelen van zowel maatschappelijke partners als de gemeentelijke organisatie. Een substantieel deel daarvan kan gevonden worden door bestaande activiteiten en initiatieven hierin te integreren., en door het aanbod te vereenvoudigen. Door samenhang aan te brengen kan de kracht en deskundigheid van maatschappelijke organisaties, economische- en culturele instellingen gebundeld worden en beter worden benut. Niet alles is nieuw en/of hoeft opnieuw te worden uitgevonden.

Wij zijn benieuwd naar de follow up van dit rapport/advies en denken graag mee bij de verdere uitwerking hiervan. Wij opteren voor een meerjarig uitvoeringsplan met monitoring en tussenevaluaties, waarbij de gemeenteraad, de ASD en de inwoners tijdig en op de juiste momenten betrokken worden bij de formulering en uitvoering van het beleid. Wij wensen u veel wijsheid, samenwerking en succes bij de uitwerking van dit rapport.

Met vriendelijke groet,

Vera Kampschöer

Voorzitter Adviesraad Sociaal Domein Almere